

Кваша О. Реализация права человека на самооборону в контексте защиты основ национальной безопасности Украины. В статье аргументирована обоснованность включения в уголовно-правовое понятие необходимой обороны права человека на защиту интересов общества и государства от преступных посягательств. Когда государственные органы не способны защитить эти важнейшие национальные ценности, право на самозащиту / самооборону возникает у каждого гражданина Украины. Право на самозащиту – понятие, которому имманентно присуще право человека на защиту от противоправных посягательств на свою жизнь, здоровье, права и свободы, а также защита этих благ относительно других людей, но также и защиту интересов общества или государства. Причинение вреда национальной безопасности Украины нарушает права и свободы человека и гражданина, является угрозой их безопасности. Поэтому каждый человек имеет право на самостоятельную защиту всех составляющих национальной безопасности, а именно конституционного строя, суверенитета, территориальной целостности и неприкосновенности, обороноспособности. На этом основании аргументирована обоснованность включения в уголовно-правовое понятие необходимой обороны право человека на защиту интересов общества и государства от преступных посягательств.

Ключевые слова: самозащита, самооборона, необходимая оборона, национальная безопасность, интересы государства, безопасность человека, национальные интересы.

Kvasha O. Implementation of the Right of a Person to Self-Defense in the Context of Protecting the Foundations of Ukraine's National Security. The paper argues the validity of the including into criminal-legal concept of self-defense the right of a person to protect the interests of society and the state from criminal attacks. When state bodies are not able to protect these most important national values, the right to self-defense / self-protection concerns every citizen of Ukraine. The right to self-defense is a concept which immanently implies the human right to protect not only one's own or other people's lives, health, rights and freedoms, but also the interests of society or the state against unlawful/illegal encroachments. Inflicting harm to the national security of Ukraine violates the rights and freedoms of a person and a citizen, and is a threat to their safety. Therefore, each person has the right to protect all the components of national security on their own, namely, the constitutional system, sovereignty, territorial integrity and inviolability, and defense capability. On this basis, the reasons for inclusion into the criminal-legal concept of the necessary defense the right of a person to the defense of the interests of society and the state from criminal encroachment are substantiated.

Key words: self-defense, self-protection, necessary defense, national security, interests of the state, human security, national interests.

УДК 343.83

В. Коваленко, І. Колб

Про деякі теоретичні підходи щодо сутності діяльності персоналу органів та установ виконання покарань в Україні

У статті викладені результати наукових досліджень, що стосуються визначення змістовно сутнісних ознак, які складають поняття «персонал органів та установ виконання покарань», а також доведено їх взаємозв'язок та взаємодію з тими елементами, що витікають із соціально-правової природи професійної діяльності цих осіб.

Ключові слова: кримінально-виконавча діяльність; сфера виконання покарань; органи та установи виконання покарань; суб'єкти кримінально-правових правовідносин; персонал; принципи; форма; зміст.

Постановка проблеми. Приймаючи у липні 2003 року КВК України [1], законодавець мав би при цьому застосувати принцип технічної досконалості [2, с. 214], включивши у цей нормативно-правовий акт ті положення ВТК України [3], які стосувалися персоналу установ і органів виконання

покарань (розділ IX цього Кодексу), позаяк спеціальний закон щодо даного суб'єкта кримінально-виконавчих правовідносин (Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» [4]) увійшов у дію тільки у 2005 році. Проте і досі, не дивлячись на численні наукові дослідження з цих питань в останній час [5], у КВК України відсутні правові норми, які відносяться до змісту персоналу органів та установ виконання покарань, що є нелогічно з точки зору діяльності, пов'язаної із систематизацією законодавства [2, с. 221-223].

Виходячи з вищевикладеного та керуючись принципом логічності при побудові системи правових норм, варто КВК України доповнити главою 3-1 «Персонал органів та установ виконання покарань і органів пробачії», у якій закріпити ст. 21-1 «Персонал органів та установ виконання покарань і органів пробачії», такого змісту: «Виконання покарань і пробачії покладається на персонал органів та установ виконання покарань і органів пробачії, правові основи діяльності яких встановлюється у спеціальних законах».

Цікавими та, одночасно, важливими у контексті запропонованих вище видозмін у чинне кримінально-виконавче законодавство України є ті підходи, що застосовані у нормах міжнародного права. Так, у Європейських пенітенціарних правилах (далі - ЄПП) у більшості їх частин використовується словосполучення «персонал пенітенціарних установ» [6]. Зокрема, у п. 8 ч. 1 «Основні принципи», зазначено, що персонал цих установ виконує важливу суспільну функцію, і тому порядок їх набору, професійної підготовки та умови роботи повинні забезпечувати їм можливість підтримувати високі стандарти поведінки з ув'язненими [6, с. 6]. Крім цього, мова про персонал ведеться у п. 64.1 ЄПП, у якій зазначено, що персонал пенітенціарної установи не має застосовувати силу щодо ув'язнених [6, с. 23], п. 66 – «персонал, який безпосередньо працює з ув'язненими, повинен бути навчений методом, які дозволяють йому стримувати агресивних ув'язнених з мінімальним застосуванням сили» [6, с. 23], ч. 5 «Адміністрація і персонал» [6, с. 25-28]; ін. нормах ЄПП.

Все це виступає додатковим аргументом щодо доповнення КВК України тими нормами, що стосуються правових засад діяльності персоналу органів та установ виконання покарань, у тому числі по алгоритмах, викладених у ці роботі.

Стан дослідження. Вивчення наукової літератури показало, що попри відсутність у науці єдиної методології дослідження та застосуванні при проведенні будь-яких наукових пошуків загальновизнаних методів (філософських, загальнонаукових, спеціально-наукових, дисциплінарних), питання методологічних підходів до розв'язання існуючих теоретико-прикладних проблем у відповідній галузі юридичної діяльності є актуальними та такими, що є визначальними при вирішенні завдань конкретної кримінально-правової науки, включаючи кримінально-виконавче право.

Значний вклад у наукову розробку зазначеної проблематики, як встановлено в ході даного дослідження, внесли такі учені кримінально-виконавчого профілю, як: К.А. Автухов, Ю.М. Антонян, О.М. Бандурка, Є.Ю. Бараш, І.Г. Богатирьов, О.І. Богатирьова, А.П. Гель, Т.А. Денисова, О.М. Джужа, А.І. Зубков, А.В. Кирилюк, М.В. Климов, І.О. Колб, О.Г. Колб, І.М. Копотун, П.П. Михайленко, О.М. Неживець, О.І. Осауленко, Б.М. Панасюк, Г.О. Радов, О.В. Романенко, О.Ф. Сизий, В.М. Синьов, А.Х. Степанюк, Б.М. Телефонко, В.М. Трубников, В.І. Тютюгін, Б.С. Утевський, С.Я. Фаренюк, П.П. Фріс, М.П. Чернюк, М.Д. Шаргородський, І.В. Шмаров, Д.В. Ягунов, І.С. Яковець, А.О. Яровий, М.М. Яцишин та інші, які склали методологічне підґрунтя для написання цієї наукової статті.

Мета дослідження. У цій роботі метою дослідження вважаємо узагальнення наукових робіт, що стосуються визначення змістовно сутнісних ознак, які складають поняття «персонал органів та установ виконання покарань», а також їх взаємозв'язку та взаємодії з тими елементами, що витікають із соціально-правової природи професійної діяльності цих осіб.

Виклад основних положень. Цікавими у контексті змісту предмета цього монографічного дослідження та, одночасно важливими з точки зору теоретичної та практичної значущості є інші наукові підходи, що стосуються змісту поняття «персонал органів та установ виконання покарань». Як у зв'язку з цим у свій час (1996 р.) зазначив І.В. Штанько, практичні працівники вже давно чекають виконання свого соціального замовлення на наукову розробку таких актуальних проблем, як визначення нової моделі УВП, узагальненої характеристики фахівця та його оптимального навантаження, вдосконалення управлінської діяльності персоналу тощо [7, с. 10]. При цьому, на думку Г.О. Радова, одним із пріоритетів політики у сфері виконання покарань (пенітенціарної політики, на його переконання) має стати забезпечення соціального і правового захисту пенітенціарного персоналу з проблем загальносоціального, побутового, юридичного, матеріального, психологічного і методичного характеру, виходячи з об'єктивних потреб якісного виконання своїх

функцій по раціоналізації засуджених [8, с. 14].

Поряд з цим, навіть створивши доктринальну модель Закону «Про пенітенціарну систему України» [9, с. 11-52], зазначений учений так і не сформулював авторське визначення «персоналу органів та установ виконання покарань», вивівши лише категорії цих осіб (ст. ст. 31-43 Закону «Про пенітенціарну систему України» [9, с. 34-45], а також обґрунтував умови служби пенітенціарного персоналу [9, с. 45-52].

Віддаючи належне даному науковій позиції, варто погодитись з її оцінкою О.Г. Колбом, який, зокрема. Зауважив, що автори вказаного підходу настільки захопились ідеєю каяття, що ніде не згадують такого завдання ДКВС, як виконання покарання. Хоча, у ст. 2 Доктринальної моделі закону «Про пенітенціарну систему України» одним з головних завдань цієї системи вони називають забезпечення реалізації положень Конституції України, вимог чинного законодавства, парламентських та урядових рішень з питань пенітенціарної діяльності. Проте, що розуміється під «пенітенціарною діяльністю Г.О. Радов так і не пояснив [10, с. 82].

Водночас, слід підтримати цього ученого у тому, що ідею каяття слід активно впроваджувати в нормативно-правові акти з питань діяльності персоналу органів та установ виконання покарань, зокрема й ті, що пов'язані з такими явищами, як злочин і покарання, оскільки без активного залучення засудженого до процесу відбування покарання то до профілактики злочинів не можливо досягти мети кримінального покарання [11, с. 15].

Такий висновок ґрунтується на концептуальній позиції науковців, відповідно до якої об'єктом кримінально-виконавчої діяльності є двоєдиний процес «виконання-відбування покарань» [12, с. 6], якому виконання покарання покладено на персонал органів та установ виконання покарань, який у своїй діяльності зобов'язаний реалізувати увесь комплекс право обмежень, передбачених конкретним видом покарання, забезпечити здійснення наданих засудженим прав та виконання покладених обов'язків, а відбування покарання засуджених, які повинні на підставі вироку суду, відповідно до приписів, встановлених кримінально-виконавчим за законодавством, виконувати обов'язки, утримуватися від заборонених дій, здійснювати права тощо [13, с. 6].

Більш предметно питаннями підготовки спеціалістів для ДКВС України займався В.М. Синьов, хоча і він не сформулював у кінцевому результаті авторського поняття персоналу органів та установ виконання покарань. На його переконання, пенітенціарна система є багатопрофільною за своїми функціями і потребує фахівців принаймні таких напрямів підготовки, як юридична, психолого-педагогічна, виробничо-економічна [14, с. 19]. Така багатофакторна обумовленість й альтернативність шляхів підготовки фахівців пенітенціарного спрямування, на думку В.М. Синьова та М.В. Климова, вимагають застосування сучасної методології при обґрунтуванні її концепції та конкретної структури [15, с. 71]. Більш того, як вірно зробили висновок В.М. Синьов та В.І. Кривіша, принципова соціальна значущість діяльності пенітенціарної системи України, необхідність її приведення у відповідність зі світовими стандартами, що актуалізуються з прийняттям нашої держави членом Ради Європи і взятими зобов'язаннями в галузі ресоціалізації засуджених, вимагають спільних узгоджених дій представників правових і культурологічних галузей у поверненні колишнього злочинця до чесного життя [16, с. 102].

Важливим у цьому контексті є й інший висновок по суті досліджуємої проблематики, який зробив В.М. Синьов та інші вчені, а саме: кардинальні зміни в соціальній та економічній сферах розвитку суспільства і побудови правової держави на рубежі нового століття спричиняють необхідність застосування нових підходів, поглядів до визначення подальших шляхів соціального розвитку, зокрема в освітній, правоохоронній, пенітенціарних сферах. Тому обмін думками щодо основних положень нової концепції та її науково-педагогічних засад може бути корисним для формування концептуальних основ розвитку правоохоронної, пенітенціарної та інших галузей спеціальної освіти в найближчому та більш віддаленому майбутньому [17, с. 311].

У цілому свій погляд на сутнісний зміст діяльності персоналу органів та установ виконання покарань В.М. Синьов визначив таким чином: унікальність пенітенціарної справи потребує таких фахівців, у яких шляхом цілеспрямованого багаторічного навчання і виховання у вищій школі формувався б особливий професійний менталітет та інші професійні якості особливості, що дозволяють ефективно вирішувати головне завдання системи – ресоціалізацію засуджених. І в якій би сфері пенітенціарної діяльності не працював спеціаліст (безпеки і охорони, соціально-психолого-педагогічній, виробничо-економічній), він має бути на фоні високої загальної культури озброєний фахово орієнтованими глибокими знаннями, досконалими вміннями і навиками, здатністю до творчого рішення екстрено виникаючих нестандартних проблем, ансамблем сталих рис особистості, першочергово значущих для цілеспрямованого впливу на засуджених з метою позитивних змін у

їхній свідомості і поведінці [14, с. 19].

Знову ж таки, високо оцінюючи ті методологічні засади. Що були розроблені В.М. Синьовим та його прихильниками, необхідно визнати, що віддаючи пріоритет у виконанні кримінальних покарань педагогічному колективу УВП, який через логіку невідворотності покарання виражає принципову і непримиренну позицію до деліквентної поведінки засуджених [18, с. 86], автори даної ідеї нівелюють та свідомо применшують, як слушно вважають ряд дослідників, роль інших напрямів діяльності персоналу органів та установ виконання покарань, у тому числі профілактичного впливу (режим, суспільно-корисну працю. Громадський вплив, навчання, т.ін.) [19, с. 81].

У пенітенціарних умовах, відмовившись від колишньої ідеології перевиховання засуджених, варто виходити з того, як обґрунтовано вважає Є.Ю. Соловйов, що в розумно влаштованому суспільстві кожен член суспільства визнається інтелектуальною (а тому і суспільно, і морально) повноцінною істотою, що не має потреби в чужій підказці при визначенні того, що для неї бажано, вигідно, цінно. Виходячи з цього, держава зобов'язана відповідно категорично заборонити будь кому (у тому числі і собі самій) поводитися з людиною як з дитиною, яку треба водити на помічах і втручатися в сферу її самостійних тактичних суджень [20, с. 410-411]. Проте, як переконують фахівці, включаючи В.М. Синьов при реалізації завдань кримінально-виконавчого законодавства та досягнення його мети можливе використання будь-яких (включаючи педагогічні), не заборонених законом, засобів впливу на особу засудженого (ст. 19 Конституції України) [19, с. 82], що важливо з огляду з'ясування змістовно-сутнісної діяльності персоналу органів та установ виконання покарань, а отже, й реалізації завдань даного монографічного дослідження.

Вивчення наукової літератури показало, що досить предметно та цілеспрямовано над вивченням такого об'єкта дослідження, як персонал органів та установ виконання покарань, працює М.В. Клімов, який переконаний, що в сучасних умовах побудова та наявність моделі персоналу є обов'язковою умовою ефективного формування персоналу кожної соціальної системи [21, с. 235].

Узагальнений перелік напрямів підготовки персоналу органів та установ виконання покарань (зміст, власне, його моделі), на думку цього дослідника має включити:

Світоглядно-гуманістичну підготовку цих осіб, яка повинна бути спрямована на вивчення гуманітарних предметів, правову підготовку, психолого-педагогічну підготовку, пенітенціарну спеціальну підготовку, управлінську підготовку, фізичну підготовку, бойову підготовку [22, с. 118].

У цілому позиція М.В. Клімова з означеної тематики дослідження ґрунтується на тому, що існуючі навчальні заклади, в яких здійснюється підготовка фахівців для системи виконання покарань, безперечно, є суб'єктами пенітенціарної освіти, але стан їх системної інтеграції ще не дав підстав вважати їх системою. Ядром системи, її якісною основою є повна вища освіта, яка здійснюється на рівні детермінанту, але більш орієнтована на потреби пенітенціарної системи.

Важливим у зв'язку з цим та з огляду вирішення завдань даного монографічного дослідження є й інший висновок, до якого прийшов М.В. Клімов, а саме: застосування такої моделі системи пенітенціарної освіти сприятиме керівним органам при вирішенні питань визначення конкретних кількісних і якісних потреб у фахівцях, обсягів їхньої підготовки суб'єктів освітньої діяльності (конкретних навчальних закладів та їх мережі), розподілу функцій між ними та науково-методичного і організаційного забезпечення функціонування пенітенціарної освіти в цілому [23, с. 189].

Виходячи з цього М.В. Клімов запропонував таке поняття «персонал установ виконання покарань»: це особовий склад установ та органів виконання покарань, який виконує роль спеціального наділеного державновладними повноваженнями суб'єкта системи виконання покарань і діяльності, що здійснюється у цій сфері, пенітенціарної професії і спеціалізованої педагогічної системи, що постійно забезпечує його професійно-кваліфікаційну готовність [24, с. 343-344]. При цьому, оформлюючи зазначене визначення, даний автор виходив з того, що як суб'єкт персонал УВП є системним компонентом водночас багатьох соціальних систем, а саме:

а) кримінально-виконавчої системи (системи установ та органів виконання покарань, які в свою чергу, є юридичними суб'єктами виконання покарань);

б) системи кримінально-виконавчої діяльності як безпосередній її носій та фізичний суб'єкт виконання покарань;

в) професійно-кваліфікаційної системи пенітенціарної діяльності, її професійно-пенітенціарної культури;

г) систем, що забезпечує адекватну професійно-кваліфікаційну готовність персоналу, тобто спеціалізованої педагогічної системи [24, с. 343].

Висновки. Разом з тим, не вдаючись у поглиблений аналіз такого наукового підходу, зокрема змісту поняття «персонал установ виконання», слід визнати, що він має ті ж методологічні «огріхи»,

мова про які велась вище: деякі нелогічні конструкції, коли у змісті ведеться мова про інший, не вказаний у назві об'єкт (персонал органів виконання покарань, який, відповідно до вимог ч. 1 ст. 11 КВК, не входить до складу персоналу УВП (ч. 2 ст. 11 цього Кодексу), а також застосовуються одночасно як елементи кримінально-виконавчої, так пенітенціарної діяльності.

Цінність виведеного М.В. Клімовим поняття «персонал установ виконання покарань» є очевидною, позаяк воно, з одного боку, стало результатом аналізу низки доктринальних джерел, у яких закладені загальні фундаментальні підходи щодо змісту слова «персонал», а з іншого боку, така авторська позиція створила належні методологічні засади для подальших наукових розробок означеної проблематики.

Джерела та література

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 11 липня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3-4. – Ст. 21.
2. Теорія держави і права: підручник для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2014. – 368 с.
3. Про затвердження Виправно-трудоного кодексу Української РСР : Закон Української РСР від 23 груд. 1970 р. № 3325–07 // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1971. – № 1. – Ст. 6.
4. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23 черв. 2005 р. // Офіційний вісник України. – 2005. – № 30. – С. 4-10.
5. Лопоха В.В. Запобігання злочинам, що вчиняються персоналом виправних колоній України: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / В.В. Лопоха – К.: Академія адвокатури України, 2016. – 224 с.
6. Європейські пенітенціарні правила: Рекомендація Ради Європи R (2006) 2. – Донецьк: «Донецький Меморіал», 2010. – 32 с.
7. Штанько І.В. Нагальні питання підвищення ефективності діяльності кримінально-виконавчої системи / І.В. Штанько // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – К: Київський інститут внутрішніх справ. – 1996. – №1. – С. 2-12.
8. Радов О.Г. Першочергові проблеми пенітенціарної політики України на сучасному етапі / О.Г. Радов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 1996. – № 1. – С. 12-16.
9. Радов Г.О. Роль та місце пенітенціарної системи в структурі державного управління України. Доктринальна модель Закону «Про пенітенціарну систему України» / О.Г. Радов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 1997. – № 1 (2). – С. 5-52.
10. Запобігання правопорушенням у місцях позбавлення волі: [навч. посіб.]. – [2-ге вид., допов. і випр.] / [В.Л. Ортинський, О.Г. Колб, В. П. Захаров та ін.]; за заг. ред. В.Л. Ортинського та О.Г. Колба. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2010. – 244 с.
11. Исправительная(пенитенциарная) педагогика / Под ред.: А.И. Зубкова, М.П. Стурова. – Рязань: МВД РФ, 1993. – 386 с.
12. Автухов К.А. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / К.А. Автухов; за ред. А.Х. Степанюка. – Х.: Право, 2016. – 158 с.
13. Кримінально-виконавчий кодекс України : наук.-практ. комент. / А.Х. Степанюк, І.С. Яковець; за заг. ред. А.Х. Степанюка. – Х. : Юрінком Інтер, 2005. – 560 с.
14. Синьов В.М. Підготовка спеціалістів для пенітенціарної системи / В.М. Синьов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 1996. – № 1. – С. 17-24.
15. Синьов В. М. Концепція кадрового забезпечення діяльності пенітенціарної системи / В.М. Синьов, М.В. Клімов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 1997. – № 2 – С. 70-85.
16. Синьов В.М., Кривуша В.І. Педагогічні умови підвищення ефективності дозвільних занять засуджених // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – К.: КІВС, 1999. – № 4. – С. 94-102.
17. Синьов В.М., Беца О.В., Клімов М.В. Науково-педагогічні проблеми розвитку відомчої професійної освіти у сучасних умовах / В.М. Синьов, О.В. Беца, М.В. Клімов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – К.: КІВС, 1999. – № 4. – С. 310-323.
18. Северов А.П. О целях наказания (психолого-педагогический аспект) / А.П. Северов // Проблеми юридичної науки та правоохоронної практики. – К., 1994. – С. 85-91.
19. Захаров В.П. Організація індивідуального запобігання злочинам у кримінально-виконавчій установі: [моногр.] / В.П. Захаров, О.Г. Колб, С.М. Мирончук, Л.І. Міліщук. – [2-ге вид., переробл. і допов.]. – Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2007. – 442 с.
20. Соловьев Э.Ю. Прошлое толкует нас: Очерки по истории философии и культуры / Э.Ю. Соловьев. – М.: Политиздат, 1991. – 485 с.

21. Клімов М.В. Побудова та застосування моделей пенітенціарного персоналу як науково-педагогічна проблема [Текст] / М.В. Клімов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 2000. – № 5. – С. 231-237.
22. Клімов М.В. Обґрунтування цілей та змісту підготовки фахівців для пенітенціарної системи / М.В. Клімов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 1998. – № 3. – С. 110-120.
23. Клімов М.В. Концептуальна модель системи пенітенціарної освіти / М.В. Клімов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 1999. – № 4. – С. 177-189.
24. Клімов В.М. Персонал установ виконання покарань як предмет науково-педагогічного дослідження / В. М. Клімов // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 2001. – № 6. – С. 340-346.

Коваленко В., Колб И. О некоторых теоретических подходах к сущности деятельности персонала органов и учреждений исполнения наказаний в Украине. В статье изложены результаты научных исследований, касающихся определения содержательно-сущностных признаков, составляющих понятие «персонал органов и учреждений исполнения наказаний», а также доказана их взаимосвязь и взаимодействие с теми элементами, вытекающие из социально-правовой природы профессиональной деятельности этих лиц. Авторы поддерживают определение понятия «персонал учреждений исполнения наказаний» как личного состава учреждений и органов, исполняющих наказания, который выполняет роль специального наделенного государственно-властными полномочиями субъекта системы исполнения наказаний и деятельности, осуществляемой в этой сфере, пенитенциарной профессии и специализированной педагогической системы, которая постоянно обеспечивает его профессионально-квалификационную готовность. Как субъект персонал учреждения исполнения наказания одновременно является системным компонентом многих социальных систем, а именно: а) уголовно-исполнительной системы (системы учреждений и органов, исполняющих наказания, которые в свою очередь, являются юридическими субъектами исполнения наказаний); б) системы уголовно-исполнительной деятельности как непосредственный ее носитель и физический субъект исполнения наказаний; в) профессионально-квалификационной системы пенитенциарной деятельности, ее профессионально-пенитенциарной культуры; г) специализированной педагогической системы, которая обеспечивает адекватную профессионально-квалификационную готовность персонала.

Ключевые слова: уголовно-исполнительная деятельность; сфера исполнения наказаний; органы и учреждения исполнения наказаний; субъекты уголовно-правовых правоотношений; персонал принципы, форма; содержание.

Kovalenko V., Kolb I. Some Theoretical Approaches to the Content Nature of the Personnel Activity in Penitentiary Bodies and Institutions in Ukraine. The article outlines the results of the scientific research concerning the definition of essential content features that determine the concept of «personnel of the bodies and institutions for the sentences execution» and their interrelation and interaction with those elements of the system which stem from the socio-legal nature of the professional activity of these individuals. The author supports the definition of «penitentiary institution staff» as the personnel of the institutions and bodies providing the sentences execution, which performs the role of a special state-authorized subject of the system of execution of sentences and the activities carried out in the sphere of penitentiary profession and also represents a specialized pedagogical system, which continuously provides the personnel with professional qualified preparedness. As a subject, the personnel of the bodies and institutions for the sentences execution is simultaneously a system component of many other social systems, namely: a) the criminal-executive system (the system of institutions and penal bodies, which, in their turn, are legal entities for the enforcement of sentences); b) the system of criminal-executive activity as it is its direct medium and the physical entity of punishment execution; c) the professional qualification system of penitentiary activity, element of its professional penitentiary culture; d) specialized pedagogical system, which provides adequate professional qualification training of the personnel.

Key words: criminal-executive activity; scope of punishment; penal bodies and institutions; subjects of criminal-legal relations; personnel; principles; form; content.